

Finlands Joschka

För en dryg vecka sedan avled den 51-årige docenten Tapani Hietaniemi i ett plötsligt sjukdomsanfall. Bortgången av denna framstående forskare och samhällspåverkare spred förstämning bland hans vänner och kolleger och uppmärksammades förra fredagen i en förtjänstfull nekrolog i *Helsingin Sanomat*.

Tapani Hietaniemi utvecklades tidigt till en av Nordens ledande experter på den tyska sociologen och civilisationshistorikern Max Weber, som för drygt hundra år sedan dryftade globaliseringens följder på ett sätt som i dag framstår som mer väsentligt än någonsin. Redan långt innan Hietaniemi disputerade på Webers analys av den europeiska civilisationens särart hade han översatt tre av Webers verk till finska. Och parallellt med detta publicerade han flitigt artiklar och redigerade verk om civilisationer och andra i sanning världsomspännande frågor.

Hietaniemi hörde in på 2000-talet till de bärande krafterna bakom den samhällskritiska tidskriften *Tiede & Edistys*. Men i motsats till många av tidskriftens namnstarkaste profiler, som aldrig riktigt kommit över realsocialismens fall, anslöt sig Hietaniemi tidigt till Gröna förbundet och framstod i slutet av 1990-talet rent av som en av partiets mest inflytelserika strateger. Åren 1997–1998 ledde han partiets programutskott och verkade samtidigt som medhjälpare till riksdagsledamoten Osmo Soininvaara, som några år senare valdes till partiets ordförande.

Höjdpunkten i Hietaniemis samhällsengagemang inträffade antagligen vårvintern 1998. Då lyckades han genom ett energiskt lobbande få Gröna förbundets tidigare så ambivalenta riksdagsgrupp att ställa sig bakom Finlands anslutning till den europeiska valutaunionen. Snart följde även tvehågsna parlamentariker ur socialdemokraternas och vänsterförbundets led efter och den 17 april 1998 röstade riksdagen med stor majoritet för att Finland ansluts till euroområdet.

Typiskt nog kunde Tapani Hietaniemis centrala roll i denna opinionsbildning mycket väl ha fallit i glömska om inte Osmo Soininvaara under Tapanis doktorskaronka 1999 hade lyft fram saken. Jag råkade själv vara på plats och minns att Soininvaara då framhävde att Hietaniemis avgörande argument hade levererats per e-mail. Förhoppningsvis har Gröna förbundets parlamentariker dessa elektroniska brev i gott förvar. De kan nämligen en dag uppfattas som viktiga idéhistoriska källor i utforskningen av Finlands Europapolitik i slutet av 1990-talet.

Det är ingen slump att Tapani Hietaniemi beundrade den tyska gröna rörelsens galjonsfigur Joschka Fischer, som under dessa år var utrikesminister i Tysklands grönröda regeringskoalition. De hade båda i sin ungdom varit vänstersinnade utopister, de blev båda engagerade i den gröna rörelsen. Och de skulle också båda bli pragmatiker och anhängare av ett politiskt starkt och just därför ekologiskt ansvarsfullt EU. Synd att Tapani inte hann uppleva Lissabonfördraget träda i kraft.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 14.10.2009